

Kmetje, kako je z obvezno oddajo mesa

Odkar je zvezna vlada odpravila obvezni odkup večine kmetijskih pridelkov, na kmetih kaj neradi slišijo o obveznih odkupih in radi pozabljajo na obveznosti, ki jih kmetje še imajo napram državi. Nekateri skorajda nečejo slišati o 40% obvezni oddaji mesa, katero bi morali do 1. julija izvršiti. Mnogi krajevni ljudski odbori so pri odkupu še v velikem zaostanku, čeprav bi to obveznost z lahkoto izvršili, če bi kmetom pravilno in pravočasno pojasnili, da po sprostitvi trgovine ne more naša preskrba kar čez noč steti na pravičen tir in da je oddaja teh 40% potrebna za kritje potreb zdravstvenih in socialnih ustanov ter za najnujnejše potrebe potrošnikov v industrijskih središčih in mestih. Še dalje so šli nekateri krajevni ljudski odbori: v njih je zavladala mlačnost, mnenje popuščanja, ali pa so celo nekateri odborniaki nasedli našim nasprotnikom, ki skušajo danes, v času vedno večjega razvoja demokracije, zopet uveljavljati svoje sovražne naklepe. Pod njihov vpliv padajo zlasti kmetje. Kajti govornice, ki se tu in tam slišijo, da obveznih oddaj več ni, da je treba počakati še do 1. julija in se bodo obvezni oddaji izmuznili, potekajo prav od njih. Tisti, ki takim parolam nasledajo bodo ostali zopet razočarani, ker obveznosti napram državi bodo morali izvršiti slej ko prej.

V okraju Celje-okolica poteka najslabše odkup živine v KLO Slivnici. Prevorju in Vranskem, kjer so do sedaj dosegli komaj 50% znižanega plana. Veliko boljše niso v KLO Dramljev in Marija Gradec, kjer so odkupili le 60 do 67% znižanega plana.

Naj navedemo tudi nekaj kmetov, ki se najbolj upirajo obvezni oddaji. Kmet Lampret Jože iz vasi Zagaj (KLO Ponikva pri Grobelnem) je oddal le 81 kg mesa od 134 kg znižanega plana, čeprav ima v hlevu 5 glav goveje živine. Da je špekulant, ni potrebno še posebej poudarjati, ker je bil za razne prekrške že 12 krat kaznovan z večjimi in manjšimi kaznimi. Kmet Mlakar Ivan iz Boletina (KLO Ponikva pri Grobelnem) ima za oddati 106 kg po znižanem planu. Kljub temu, da ima 6 glav živine je izjavil, da ne bo nič oddal, ker nima. Kmet Knafec Jakob iz Bozovice (KLO Pristava) ima 11 glav goveje živine in 1 konja, pa tudi ni hotel oddati 212 kg predpisane oddaje mesa, niti tedaj, ko je prišla k njemu izterjalna ekipa.

V Dramljah se kmetje izgovarjajo, da je živina vsled lanskoletne suše slaba in zato naj bi počakali do jeseni. Ta izgovor je jalov, ker so pravi v Dramljah lani odkupili največ sene, kar pomeni, da je bilo krme dovolj. Na Kozjanskem se tudi izgovarjajo s slabo krmo in so celo nekateri odborniaki predlagali, naj bi z odkupom počakali do konca junija, da bi z novo krmo živina pridobila na teži. Tudi njihov izgovor je prazen, ker je znano, da so na živinskih sejnih in Pilstanju kmetje prodajali dobro rejeno živino. Posledica tako oportunističnega stališča odbornikov in kmetov pa je, da je v maju 6 KLO na Kozjanskem oddalo komaj 800 kg mesa.

Tudi oddaja mršavih prašičev ne poteka zadovoljivo. V KLO Gomilsko, Zalec, Dramlje, Pristava, št. Vid pri Planini, Frankolovo, Galicija, št. Rupert nad Laškimi niso oddali letos niti enega mršavega prašiča. Lahko bi rekli, da velja pravilo: tisti odbori, ki so slabi pri oddaji mesa niso veliko boljše pri oddaji mršavih prašičev in masti. To pomeni, da tam nekaj ni v redu.

Mnogi krajevni ljudski odbori se še ne zavedajo, da se iz dneva v dan prenaša na njih vedno več kompetenc; kljub temu se pa nekateri še vedno zanašajo na pomoč iz okraja ali pa se poslužujejo raznih administrativnih ukrepov, namesto da bi gospodarske ukrepe tolmačili na zborih volivcev. S pravnimi in samostojnim delom odbora, bi odpadle marsikatero težava, s katerimi se danes odbori bore.

Zadnji čas je že, da se krajevni ljudski odbori in množične organizacije resno zavzamejo, da bodo kmetje oddali kar so še dolžni — saj nas samo še teden dni loči od 1. julija. Špekulantje, ki menijo, da se bodo po 1. juliju že kako »izmazale«, se hudo motijo. Izpolnitev obveznosti zahteva od kmetov zvezna uredba — in prav nobenih možnosti ni, da bi bil kdo obveze oproščen.

V A Z N O

Vso pošto za Mestni komite KPS, za Mestni odbor OF, za Mestni odbor LMS, za Mestni odbor Zveze borcev NOV in za Ljudsko prosveto Celje-mesto opremito s številko poštnega predala 87.

Vso pošto za »Savinjski vestnik« opremito odslej tudi s številko našega poštnega predala, ker jo drugače pošta ne bo dostavila k nam. Številka predala je 123. Ne pozabite na številko.

Savinjski vestnik

CELJE, 23. junija 1951

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE MESTA CELJA, OKRAJEV CELJA-OKOLICE IN ŠOŠTANJA

LETO IV., STEV. 25 — CENA 5 DIN

Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Tone Maslo. Naslov uredništva: Celje, Titov trg 1. Telefon 7. Tiska Celjska tiskarna v Celju. Poštna plačana v gotovini. Četrletna naročnina 54, polletna 108, celoletna 216 din. Savinjski vestnik izhaja vsako soboto.

Vitanjski planinski pašniki so najprimernejši za razvoj plemenske živine. Vitanje je poznano daleč na okoli po svoji izredno dobri odgoji plemenske živine, kajti tu so podani vsi naravni pogoji za vzrejo mlade govede na paši. V prostrani naravi in svežem planinskem zraku se mladi naraščaj razgiblje po mili volji in pase obilno sočno travo. Povsem jasno je, da je taka živina zdrava in odporna proti boleznim in daje najboljše koristi in zdrav potomstvo. Posebno so iskani vitanjski plemenski bikci.

Lepe uspehe v vzorni živinoreji je že dosegla tudi vitanjska ekonomija KZ, ki goji predvsem plemensko živino. Slika prikazuje zadržni hlev z njihovo živino na prvi pomladni paši.

Kako so pri nas zaščitene

V prejšnji številki smo pisali o prednostih, ki jih uživa žena v nosečnosti. Tokrat se spoznajete z ugodnostmi, ki jih uživa mati ob porodu in v poporodni dobi in kako skrb poklanja država dojenčkom.

Vsa mati brez izjeme, lahko rodi v porodnišnici. Oskrba v bolnišnici je brezplačna. Porod v tej ustanovi celo pripravljamo vsaki ženi. Že v prejšnji številki smo pisali, da je vsaki zaposleni materi zagotovljen 90 dnevni plačani dopust. Po izteku tega dopusta, ki mu lahko mati po potrebi doda še svoj redni letni dopust, če ga še ni izkoristila, ima vsaka doječa mati pravico do 6 mesecev po porodu, z dovoljenjem zdravnika celo 8 mesecev, prekinjati delo vsake tri ure, da lahko gre domov dobiti otroka. Vsaka prekinitev je dovoljena za pol ure, kjer ni všteta pot do doma in nazaj. Tiste matere, ki imajo do službenega mesta predalec imajo pravico delati samo 4 ure. V obeh slučajih te doječe materi polna plača. Izjemoma se materam, po zdravnikovem nasvetu, dovoli skrajšani delovni čas do 5 let otrokove starosti, če nima nikogar, ki bi varoval otroka. Seveda v tem primeru po šestih mesecih po porodu prejema samo plačo od dejansko izvršenih ur.

Izredna ugodnost je dana materam v primeru če otrok zbolí. Tedaj smejo ostati 15 dni od dela in so ves čas plačane. Ta ugodnost traja do 7 let otrokove starosti.

Preko rednega in zgoraj opisanega skrajšanega delovnega časa ne sme mati nikoli delati. Podjetja tega ne smejo zahtevati, niti materam dovoliti, četudi bi one hotele. Ta odlok velja za mater od 5 meseca nosečnosti do 8 meseca dojenja.

Otroci imajo brezplačno bolniško zdravljenje do tretjega leta starosti neglede na socialno stanje staršev.

ZA KULTURNI DOM V TRSTU

Pri zbiranju prispevkov za izgradnjo kulturnega doma v Trstu so nekateri organizacije pokazale precejšnjo iznajdljivost. V prvi četrti so zbrali razne odpadke in pri tem zaslužili 2321 din, ki so jih poklonili za kulturni dom v Trstu. Organizacija AFZ v Zavodni je priredila malo prireditve v Tednu matere in otroka. Od dobička pri tej prireditvi so za ta sklad prispevale žene iz Zavodne 1000 din.

Tudi sindikat učiteljev je zbral med svojimi člani prostovoljne prispevke

matere in otroci

Pozneje imajo polovični popust do 7. leta. Otroci zavarovancev so pa itak v brezplačni zdravniški oskrbi.

Dojenčki dobijo pripadajoče nakaznice. Dojenčki tistih mater, ki se preživljajo izven garantirane preskrbe, dobijo do enega leta 750 gr sladkorja mesečno, od enega leta do dveh let pa 500 g. Ta sladkor dobijo samo na potrdila materinskih posvetovalnic.

V materinskih posvetovalnicah prejme matere tudi cunjice in gumirana platna, ki jih zaenkrat še primanjkuje. Prav tako so v teh posvetovalnicah na razpolago razna živila za obolele otroke kot riž, itd. Matere poslužite se te ugodnosti pri vsaki pravnici motnji otroka, posebno sedaj v poletnih mesecih.

Podrobnosti o tem vprašanju dobijo lahko matere tudi v vseh materinskih posvetovalnicah. Zato ob zaključku opozarjamo matere na te ustanove, da jih obiskujejo ter da se poslužujejo ugodnosti, katere nudi naša socialistična domovina materam in mlademu rodu.

„Zračni napad“ v Laškem

V sredo 15. junija so izvedle enote protiletalske zaščite v Laškem »zračni napad«, ki je zelo dobro uspel. V vajah so sodelovali tudi gasilci in PLZ Tekstilne tovarne, Pivovarne, Železniške postaje in člani predvojaške vzgoje. Improvizirani napad je potekal disciplinirano in po predvidenem planu.

Tričetrti čez poldan javi opazovalec večjo skupino sovražnih letal, ki so letela od juga proti severozahodu. Ker letijo mimo Laškega, je štab PLZ mnenja, da je to le zvijača. Izdano je takoj povelje za znak »zračnega alarma«.

v znesku 10.000 din. Mestna klavnica je prispevala 6000 din, mestna uslužnostna podjetja so zbrala 1558 din, Javno tožilstvo 1715 din.

Mestni odbor OF ima na razpolago večje količine blokov od 2 din navzgor. Podjetja, ki sprejemajo stranke bi lahko prevzela nekaj takih blokov in zbirala male prispevke od svojih strank. Gotovo je malo takih pri nas, ki bi odrekli nekaj dinarjev za materialno in moralno oporo našim bratom onkraj nepravilne meje.

ALI SI ŽE PORAVNAL RAZLIKO MED STARO IN NOVO NAROČNINO? NAROČNIKOM, KI NAM NAROČNINE OZIROMA RAZLIKE ZA PRVO POLLETJE NE BODO NAKAZALI DO 30. VI. 1951 PO ŽE SPREJETIH POLOŽNICAH, BOMO LIST USTAVILI, DOLGUJOČ ZNESEK PA IZTERJALI PO PRAVNI POTI.

UPRAVA »SAVINJSKEGA VESTNIKA«

Med velenjskimi rudarji

KI ŽE OD NEDELJE KOPLJEJO ZA DRUGO POLLETJE

Ob vhodu v velenjski rudnik se ustaviš pri vratarju. Tu so postavili večjo stavbo, ki služi, razen vratarju, tudi rudarjem, da lahko čakajo v čakalnici na avtobus. Popreje vsega tega ni bilo in se je več deset rudarjev prehladilo, obolelo na revmatizmu, ker so segreti prihajali iz jame, zunaj pa jih je veter prepihal. Prejšnji mesec pa so z zgraditvijo čakalnice tudi odpravili to rak-rano velenjskega rudnika.

Po žičnem dvigalu te spuste v temo. Kakšen je občutek, ko se prebijaš med premogom, ko ti zaudarja svojevrsten rudarski zrak, tega ne moreš opisati. Večkrat se moraš izogniti vagončkom, ki jih potiskajo in kar zdrsiš mimo tebe do mesta, kjer jih nato dvigajo.

Srečaš rudarja. Znoj mu teče s čela, oči se mu iskrijo, izraz lica je napet; takoj spoznaš, da gre za veliko stvar. Če ga vprašaš, kako je, kratko odgovori:

»Plan!« In kot bi hotel reči: »Kaj me sprašuješ. Ali ne vidiš sam, da gre za veliko stvar, za plan gre. Minute so važne, ti pa me nadleguješ s vprašanji.«

Pa vendar je dodal čez čas:

»Danes moramo doseči polletni plan.«

Nisem jih hotel več motiti. Niso mi zamerali, ker sem jih nadlegoval pa vendar sem čutil, da vsak moj pogovor z njimi lahko zavleče za nekaj minut izpolnitev njihovega sklepa. Saj gre za vsako minuto, za sekundo gre! Zazdelo se mi je, kot da se je rudar, ki sem se zagledal vanj, še bolj poprijel dela, da nadoknadi, ker je z mejo potratil nekaj trenutkov.

»Srečno!«

Vrnili smo se v svetlobo. Tu je bil zrak kolikor toliko čist napram onemu spodaj, nisi pa mogel čutiti, da se nahajaš še na rudniku. Jama pove vse kaj več. Jama te oblije s toplim, ponekod z vročim zrakom kot bi te hotela prikleniti nase. Redki so rudarji, ki so enkrat, dvakrat delali v jami, pri premogu pa da bi šli na drugo delo, izven jame. Ne, rudar sili pod zemljo, vedno globlje in globlje, stika za premogom, ki ga je pri nas dovolj, prav posebno še v velenjskem bazenu. Škale, vasiča pri Velenju se podira, ker jo izpodjeda rudarjeva roka, ki hoče zagrabiti vedno več in več. Nad premogom je zavladal slovenski rudar; velenjski rudar je pre-

vzel oblast nad rjavim premogom. Ni več tistih nesreč, da bi ga premog stisnil, da bi jih zasulo; tega sedaj ni... tu... smo mi gospodar. Velenjski rudar pa ni prevzel samo oblast nad premogom. Vsakega rudarja s katerim sem govoril tarejo misli, kako je s proizvodnjo, ali bodo presegli proizvodni plan, za koliko, kdaj... mehanizacija... tam bo treba nekaj popraviti, tu nekaj zgraditi... Vse te misli jim rojijo po glavi. Nekoč so v jami mislili na družino, otroke, ali se je komu kaj pripetilo, danes doma misli na jama, na tovariše... Ko misli o svojem, govori o rudniku, ko govori o premoženju, misli na premog, ki ga koplje. Tako stoji na svojem, gospodarji, sili naravo, da mu da kar največ. Ni razlike med rudarji in nameščenci. Vsako soboto nameščenci priskočijo na pomoč v jama. Vsi doprinašajo enak delež. Kopljejo skupaj in delili bodo dobiček skupaj. Tako je prav. Tudi pri delu morajo biti enotni, pomagati si morajo. Sedaj ne more več biti tistega: nimajo kaj delati, mi pa za njih garamo. Vsak prosti trenutek žrtvujejo skupnosti.

Vse to spoznaš v jami, med umazaninim premogom, ki pa je le zlato za nas. S takšno ustvarjeno sliko si lažje tolmačiš številke, ki ti jih v kratkem pove direktor, glavni inženir, predsednik delavskega sveta. Neradi govorijo o uspehih, rajši bi se pogovorili o tem, kako bi to ali ono stvar še zboljšali. Pa vendar nekaj le zveš od njih.

Trboveljskim rudarjem so napovedali tekmovalno-trimesečno, oni so predlagali nato šestmesečno, polletno tekmovalje. Delavski svet, kolektiv kot celota se tega ni ustrašil. Sprejeli so. Pa se dajmo: Vsi delavci so bili seznanjeni s tekmovaljem, zato delo ni bilo težko. Vsak je napravil svoj delež. Nameščenstvo je po sobotah gradilo skupno z ostalimi delavci zunanega obrata ozkotirno železnico, ki jim bo služila za nasipanje peska, cesto so popravili, v jami sta si segla v roko rudar in uslužbenec predno sta pričela z delom. Povprečno so dnevno nakopali 1600 ton premoga, mladinska številka 40 je izpolnjevala normo 140%, dnevno je vsak rudar-kopač te številke nakopal 9,5 vozička premoga. Zboljšali so delovno disciplino, sedaj nimajo več neopravičenih izostankov. Sebi v škodo ne bodo delali. Vselej in od nekdaj je veljalo, da v spomladanskih mesecih proizvodnja pade, ker je precej neopravičenih izostankov, ker se le-ti, ki imajo nekaj zemlje doma odtegnjejo delu v rudniku za nekaj dni. Sedaj ni več tega: Zemljo si obdelujejo v nedeljo, ko imajo dan počitka. Kljub temu, da imajo manj delavcev kot pred nekaj meseci pa proizvodnja ni padla. Močno se je dvignila. Sedaj nimajo več lenuhov, ki so se popreje zavlekli v temo in le od časa do časa zagrabili za lopato, kramp. Teh sedaj ni; rudarji so jih postopoma sami izločili iz svoje sredine.

Delo teče, proizvodnja narašča, zavest rudarjev se krepi.

Nekaj trenutkov po šestih uri zjutraj v nedeljo 17. junija t. l. je nekdo prinesel vest:

»Plan smo dosegli. Nakopali smo v enem dnevu 2280 ton premoga, torej 700 ton več kot običajno. Klančnikova številka starih rudarjev je namesto 40 vozičkov, kolikor so s obvezali nakopati premoga, nakopala 57 vozičkov.«

Velenjski rudar je zapičil kramp v premog, ga odkrhnul, naložil, evidentničar pa je v evidenco napisal z velikimi črkami:

»Za drugo polletje — dosegljivost proizvodnje.«

Zdaj bo vpisoval tona, dve, sto tisoč ton premoga. Videl boš velike številke vedel boš, da so to veliki uspehi, spoznaš lahko delovni kolektiv do zadnjega rudarja, nekaj pa je kar ne boš nikoli zvedel: to je tisto kar vleče slehernega rudarja v jama, med premog, danes bolj kot kdaj popreje. Mogoče zaradi tega, ker je zavladal nad premogom, ker koplje svoj premog, za sebe, za nas, mogoče zato ker ve, da gradi socializem. Ugibanj je več. Eno pa zagotovo drži o velenjskih rudarjih: to je močan, enoten, delovni kolektiv, ki ve kaj dela, za kar se bori in ustvarja...

Približno četrť čez eno se je ozračje stisnalo, letala so odletela proti jugu, dolg in enoličen žvižg sirene je najavil »prekinitev alarma«.

Marljivi oddelki in ekipe so pod dobrim poveljstvom izvršile svojo nalogo vestno in do kraja.

TEDENSKI PREGLED DOGODKOV

ŠIROM PO SVETU...

NA KOREJI SO ZADNJE ČASE BOJI POPUSTILI

Na korejski fronti so zadnje čase le manjši boji. Sile Združenih narodov so aktivne pri bombardiranju sovražnikovega ozemlja. Kitajske in severnokorejske čete se zbirajo blizu planinskega grebena nad bivšim zlezim trikotnikom Čorvon-Kumhva-Pjongjang, vzhodno od rezervarja Hvačon. Van Fleet, je izjavil, da se verjetno na tej fronti zbirajo nove kitajske sile za tretjo ofenzivo.

GROMIKO JE MORAL VPRAŠATI MOSKVO ZA NASVET

Šestnajsti teden je pretekel odkar traja razgovori med namestniki ministrov tujih velesil v Parizu. Zahodne velesile so na eni izmed zadnjih sej predlagale, naj bi se sestane ministrov za zunanje zadeve vršil tudi brez dokončno določenega dnevnega reda. Gromiko je moral seveda vprašati Moskvo za nasvet. Delegati so sprejeli predlog ameriškega delegata, da bo nadaljnja seja naslednji dan, če bo sovjetski delegat dobil odgovor od svoje vlade.

SPOR MED ANGLIJO IN PERZIJO

Britanska vlada je uradno zavrnila zahtevo perzijske vlade, po kateri bi morala dobiti od Anglo-Iranske petrolejske družbe 75% čistega dobička, še preden se začnejo pogajanja z zastopniki družbe.

V Londonu temu nadaljevala. Londonski časopisi so menjale, da se skriva za diktatorskim in navidez neodgovornim stališčem vlade v Perziji tudi moralna podpora Sovjetske zveze.

IZID VOLITEV V FRANCJI

Po nepopolnih podatkih je pri 564 mandatih razdelitev naslednja: De Gaullovo gibanje je dobilo 107, neodvisni 100, socialisti 96, komunisti 96, radikalni 85, narodno republikansko gibanje 77. Od 14.126.327 prebivalstva, v 80 departmajih: KP Francije 25,75%, De Gaullovo gibanje 20,53%, socialisti 15,97%, narodno republikansko gibanje 11,65%.

JUGOSLOVANSKO STALIŠJE NA ZASEDANJU SVETA ZA KMETIJSTVO IN PREHRANO PRI OZN

V Rimu zaseda svet OZN za kmetijstvo in prehrano, razpravlja o delovnem načrtu te organizacije. Jugoslovanski delegat Krašo-

vec je zahteval financiranje kmetijstva v zaostalih delcih in splošno izvedbo agrarne reforme.

BRITANSKI ČASOPISI O POMOČI ZAHODNIH VELESIL JUGOSLAVIJI

Timese piše, da priporočilo predstavnikov treh zahodnih velesil doletelo pomoč Jugoslaviji približno 140 milijonov dolarjev. Dve tretjini te pomoči bo dala Amerika, eno tretjino Velika Britanija in eno osmino Francija. S tem posojilom bo Jugoslavija lahko nabavila v tujini stroje, prevozna sredstva in drugo gradivo za jugoslovansko industrijo. Časopis poudarja, da za to Jugoslaviji niso bili postavljeni nikakršni politični pogoji.

KRATKE VESTI

Berlin. — Sovjeti so ukinitli smalo blokado Berlina, po kateri so bile uvedene nekatere omejitve pri pošiljanju blaga iz zapadnega Berlina.

Rim. — Po podatkih italijanskega statističnega instituta, je sodelovalo v stavkah 495.000 delavcev, v izgubo je šlo 5.639.000 delovnih ur.

Beograd. — V Jugoslavijo so pribežali 4 romunski vojniki, dva celo v bojni opremi. Vsi štiri so izjavili, da prihajajo prostovoljno, ker je v Romuniji postalo življenje nemogoče.

Pariz. — Neki predstavnik francoskega zunanega ministrstva je izjavil, da bo konferenca o mirovni pogodbi z Japonsko verjetno še letos.

Bonn. — Predsedstvo za socialdemokratsko stranko zapadne Nemčije je objavilo spomene o remilitarizaciji vzhodne Nemčije, ker vzdržujejo pod imenom »Ljudske milice 70.000 mož kot strateško rezervo Sovjetske politike.

PRAV NA KRATKO

V Ameriki se bo proizvodnja v dveh letih povečala za 15%. — V treh ameriških pristaniščih je staklo 60.000 mornarjev, v San Francisku pa je začelo stakniti tudi 300 radijskih operaterjev. — Tudi v Italiji se bodo časopisi podražili za 5 lir na izvod. — Britanski kirurg Killner, bo obiskal našo državo in priredil več predavanj iz plastične kirurgije. — Na Koreji so bile zaplenjene velike količine orožja izdelanega v Sovjetski zvezi. — Meseca maja je v zapadni Berlin pribežalo 155 vzhodno nemških policistov. — Indijska vlada je sporočila OZN, da ne more dati oboroženih kontingentov na razpolago OZN. — Sovjeti so priredili menevre ob perzijski meji.

V Mozirju se obnovili gasilski dom

V nedeljo 17. junija so imeli mozirski gasilci majhno, toda pomembno slavnost. Ta dan so namreč slovesno otvorili obnovljeni gasilski dom. Že na predvečer je bila v Mozirju velika baklada ob sodelovanju godbe SKUD Vinko Simončič-Gašper iz Nazarij in ob veliki udeležbi prebivalstva.

Naslednji dan je pri otvoritvi sodelovalo 250 gasilcev v uniformah iz bližnje in daljne okolice Mozirja ter nad 600 ljudi. Po otvoritvenem govoru je povzel besedo predsednik okrajne gasilske zveze tov. Avgust Kranjc, ki je orisal borbo gasilskega društva za obnovo svojega doma. Nato je predsedniku prostovoljnega gasilskega društva Mozirje tov. Pečniku v imenu okrajne gasilske zveze podelil pismeno priznanje za njegov trud pri obnovi doma. Priznanja so sprejeli tudi nekateri gasilci. Obnovljeni gasilski dom ima garažo, delavnico in garderobo ter pisarno. Po otvoritvi so bile gasilske vaje, na katerih je nastopilo 10 društev.

F. L.

Tudi v Lučah se dogajajo slične napake kot v Nazarju in Ljubnem

Od našega dopisnika iz Šoštanja smo prejeli dopis sledeče vsebine:

Savinjski vestnik je dne 9. junija objavil članek o pomanjkljivosti v delu odborov množičnih organizacij in ljudske oblasti v Nazarijih in Ljubnem. Da objektivna kritika res vzgojno vpliva, je dokaz dejstvo, da so sklenili v Nazarju na sejah vseh odborov zgoraj omenjeni članek prečitati in iz nakazanih napak potegniti potrebne zaključke za bodoče uspešnejše delo.

Tudi v KLO Luče, ki je po obsegu največji v šoštanjskem okraju, so se dogajale več ali manj slične napake kot v Nazarju in Ljubnem. Ta kraj leži v bližini naše severne meje, ogromna večina prebivalcev je zaposlena v poljedelstvu in gozdarstvu. Med osvobodilno vojno pa je dala ta vasica mnogo borcev, v težko pristopnih gozdovih pa so bile skrite partizanske bolnice, za katere so zavedni prebivalci bili pripravljeno odstopiti

zadnjo skorjico kruha. Prav zaradi tega so Lučani občutili ves bes okupatorja, ki je do tal uničil mnogo domov. Vseh ran vojne še do danes niso uspeli odstraniti.

Človek bi pričakoval, da bo v kraju, kjer je plamen osvobodilne vojne najbolj plamtel, tudi sedaj plamtel, kulturno in gospodarsko življenje najbolj zaživel in bo imelo največje uspehe. Temu pa žal ni tako. Kje je vzrok za to?

Prvo, kar pade v oči in kar je predmet največje kritike in godrnjanja, je poslovanje splošne kmetijske zadruge, njenega lesnega odseka ter zadrzne ekonomije. Lesni odsek je v zadnjih letih kmetom zelo nerodno plačeval les z očitnim namenom sefa tega odseka Kosmač Ivana, da si na ta način prisvoji večja denarna sredstva. Nadalje je vršil razne špekulacije z lesom. Z vinom, ki je bilo namenjeno za gozdne delavce, je pogosto gostil svoje znanee in prijatelje. Imel je posebno črno blagajno, ki je bila namenjena za kritje privilegiranih potreb. Nepravilnosti seveda niso ostale prikriti delovnim ljudem, ki so upravičeno godrnjali in kritizirali. Kosmač je bil tudi funkcionar Krajevnega odbora ZB. Za novoletno jelko je dvignil 2500 din, ki bi jih moral dati trem partizanskim sirotam. Ta denar je polnih 6 mesecev ležal v njegovi miznici, razen 1000 din, katere je oddal. Najbrž se smatral, da bodo na denar pozabili in da bo ostal njemu. Za vse to bo odgovarjal pred ljudskim sodiščem.

V zadrzni ekonomiji so do sedaj gospodarili razni upravniki, toda vsem je smrdelo delo in vsi skupaj so imeli zelo malomaren odnos do zadrzne imovine. Dopusitli so, da so razni dolgoročnejši odnesli celoten inventar ekonomije. Niso se brigali za dvig živinoreje, ki ima zelo ugodne pogoje za razvoj.

Letos je vodstvo ekonomije prevzel novi upravnik, ki je marljivo prijel za delo. Že po nekaj mesecih so vidni prvi uspehi in kmalu bo ekonomija vrgel naprednega kmetijstva, kar do sedaj po krivdi dosedanjih upravnikov ni bila. Ali se bo našel kdo, ki bo bivše upravnike poklical na odgovornost zaradi njihove malomarnosti?

Slabo so tudi gospodarili v krajevni menzi, ki ima 140.000 din izgube. Dosedanji upravnik krajevnih podjetij Robnik Andrej je bil do poslovanja popolnoma brezbrizen. Le zakaj ni KLO prej preprečil takšnega gospodarjenja? Odborniki niso vršili svojih dolžnosti, razen tajnika KLO First Stanka in še nekaterih. Sveti in komisije državljanov so neaktivni, razen sveta za kulturo in prosveto.

V Lučah se občuti veliko pomanjkanje kulturno prosvetnega dela. V SKUD je včlanjenih samo 30 članov, delno delata samo pevski zbor in dramska skupina, knjižnica je zelo slabo obiskana.

Pomanjkanje kulturno prosvetnega dela se izraža v tem, da se mladina kakor tudi odrasli izživljajo v pijančevanju, ki je najbolj razširjeno v okraju.

Dobrih, poštenih in zavednih ljudi je v Lučah dovolj, to so dokazali med NOV. Toda za uspešnejše delo bodo morali odstraniti pomanjkljivosti, tiste pa, ki hočejo izkoristiti napore ljudstva v svojo osebno korist, bodo morali onemogočiti.

F. L.

Elektrika na sestanku

Če je kje sestanek v nedeljo popoldne, ko si vsak počije ali pa gre k sedcu na obisk, potem so na tem sestanku gotovo važne stvari. Preteklo nedeljo so se ob nedeljskem popoldnevu zbrali tudi možje iz petih krajev kozjanskega področja.

Možje, ki so bili med vojno navaženi s puško v roki braniti svobodno partizansko ozemlje pred sovražnikom so se tokrat prav tako resno in tehtno lotili silno važnega vprašanja. »Elektrika«, to je beseda, ki jo ta čas najpogosteje sliši na Kozjanskem.

Pogovor med možmi je bil klen in izrazil zagriženo voljo za izpolnitev tega načrta. Odborniki pripravljalega odbora so eden za drugim poročali, kako daleč so priprave za elektrifikacijo.

»Na Planini nekateri gospodarji nočejo nič vedeti o tej stvari. Ni dvoma, da bodo ti ljudje, potem ko bo elektrika že v vasi, hoteli imeti svoj priključek. Toda pri skupnih naporih, ko je treba nekaj žrtvovati, bi radi stali ob strani. Pungeršek je pismeno odklonil svojo pomoč pri napeljevanju. Koprivc iz Brd je s svojo izjavo hotel reči, da Brdo ne rabi elektrike.«

»Če se bomo ozirali na take trdovratneče in starokopitneče, ne bomo nikoli nikamor prišli.« je odborniku iz Planine odgovoril možak iz Zagorja. Električna mora po naših krajih svetiiti 22. julija, na praznik Dneva slovenske vstaje. Saj so tudi med borbo v začetku stali nekateri ob strani, ko pa se je pričela svitati svoboda, so nemudoma pritisnili zraven. Ej, pa pravijo Planinci, da nas lahko dajo v koš. Poglejte če jih v tem pogledu ni šmo mi vtaknili vanj, ker smo veliko bolj entni.«

Hitro se oglašajo tudi odborniki iz Dobja:

»Tudi pri nas so skoraj vsi za to. Le to ni moremo razlagati, kaj je počilo tajnika krajevnega odbora Janjšo, da nekako dvomi v uspeh in še drugim vliiva svoje »zle slutnje«.

Zatem se je razvil pogovor, kaj naj posamezni krajevni odbor v celoti pripeva. Kresali so se ugovorj zoper predloge in končno so se zedinili, da bodo vzeli za merilo dohodnino kraja. »Vi v Zagorju imate les, Kostanja imate toliko, da vam senco dela in nič drugega.«

O, nebesa. Denarni boni. Na to še pomislil nisem. Moji boni so v taščini torbici. Če se človeka drži smola, se ga drži krepko.

— Tovarišica blagajničarka, prosim vas bolj kot sem kdaj koli koga prosil, samo trenutek, le par korakov in spet bom tu...

Blagajničarka me je začudeno gledala. Ljudje v stiski ne razumejo sočloveka. Pojasnjeval sem, da sem pozabil bone, naj pridržim copate dokler ne pridem, rotim sem jo, da so copati moja enoletna želja in jih bom prisiljen nekje ukrasti, če ta edini primer ne rešim v trgovini ne bo moj.

— Le pohitite. Protekcije ni, da veste. Če bo kdo pred vami prišel, ne morem nič zato.

— Naredite izjemo, — sem moledoval.

— Kaj le mislite? Še v časopis lahko pridem.

Z grenkobo sem pogoltnil zadnje besede in odvrnil. Kje najti taščo? I kje neki. Doma bo. Skočim v bližnjo pisarno in poprosim za kolo. Spet prepričevanje:

— Pol ure daleč imam peš. Če ne bom v petih minutah nazaj, je moja enoletna želja splavala po Savinji, — sem obupano zavijal.

Uradnica se je ustrašila skrivde pri samomozru in pritrldala.

Skočil sem na kolo in zdirjal domov. Toda nikogar ni bilo doma razen tasta, ki je za hišo žagal drva.

— Kje so boni? — bruhanem na dan.

— Kakšni boni?

— Denarni boni. Copate bi rad ku-

pil pa teh preklicanih bonov ne najdem.

— Gotovo jih ima žena v torbici, — je pripomnil tast.

— Kje je torbica?

— Žena jo ima. V vrsto je šla stati za meso. Da bi ga le dobila, prekleto sem že lačen. —

Spet sem zajahal kolo in od mesnice do mesnice. Zaveš mojega greha, da letam po mesnicah med uradnimi urami, me je vse bolj preganjala. Ze dve uri sem bil namesto na lovu za novicami, na lovu za boni in copatami. Sem že slišal ljudi, ki pravijo, da je Celje majhno, da, vsak ve, kaj si opoldan kosil, toda jaz sem ta trenutek čutil v njem milijonsko mesto. Tašče ni bilo nikjer.

Skočim spet v trgovino in poprosim znova:

— Lahko počakate do dveh. Ko znova odprete trgovino, bom sigurno prišel ponje.

— Prepozno, — me zavrne neusmiljeni glas blagajničarke. — Pred nekaj minutami jih je vzela neka gospa.

Skršen od onemoglosti sem odkrival v pisarno. Spotoma sem si delal očitke. O, norec. Zakaj nisem obdržal bone v svojem žepu? Zakaj sem poslušal ženo? O moja enoletna želja, kam si šla?

Kot nalašč so mimo mene hodili nešteti srečni državljanji z belimi copatami na nogah. Da bi jih...

V redakciji sem nejevoljno bobnal s prsti po mizi. V meni je vrela. Nečje se moram znebiti jeze. Zavrtim telefon in zahtevam številko urada, kjer

delo moja nič hudega sluteča žena. Bila je pri aparatu:

— Takoj zdaj pa imam. S copatami je »fuč«. Le kaj mi je padlo v glavo, da sem te poslušal. Mislil si, da ne vem zakaj si mi vzela bone? Zaupanja ni maš vame. Mislil si, da bom likerje kupoval zanje.

Zenin glas onkraj žice se je zatresel: — Tega si nisem mislila. Zaradi borih copat si me oštel. Niti leto dni nisva poročena. Sem mar jaz kriva, da je po naključju bil še samo en par v trgovini. Hudoben si. Kaj sem morala doživeti. — Glas onkraj žice se je še bolj zatresel. Ta hip mi je bilo žal. Res se ni splačalo zaradi tega delati prepriča z ljubo ženko. Saj res ni kriva. Tašče ni bilo nikjer.

Trdo sklenem, da se pri kosilu oprostim kot se spodobi. Tuhtal sem, če naj ji kupim šopek rož, da se pomiri. Jazen sam nase stopim spet na cesto. In glej. Nasproti mi pride tašča. V rokah je nosila zavitek.

— Tu imaš copate.

Držal sem jih v rokah. Srce se mi je smejalo, kaj smejalo, vriskalo je. Začuden sem do gledal, mojo drago taščo, res začuden.

— Zadnji par sem staknila. Pri blagajničarki je že bil. Neki tepec jih je hotel vzeti pa ni imel bonov, najbrž tudi denarja ne.

Čez nekaj minut sem že bil v redakciji. Belj športni copati so se bleščali na mojih nogah. Po treh zamujenih urah se me je lotil z očitki čut službene dolžnosti. Nekaj moram napisati. Tako sem obljubil. Pa sem napisal. Pravkar ste prebrali. J.K.

...IN V DOMOVINI

UREDBA O PREVOZU LESA

Ker je dovoljena samo sečnja odkazanih dreves, je Gospodarski svet vlade LRS izdelal uredbu o prevozu lesa. Les se sme prevažati s katerimi koli prevoznimi sredstvi, samo s potrdilom Okrajnega ljudskega odbora, da je bil les, ki se prevažajo posekan po odkazu pristojnega gozdarskega organa. Brez takega potrdila tudi železnica ne sme prezevati prevoza lesa. Določbe te Uredbe pa ne veljajo za prevoz lesa državnih odkupnih in državnih lesnih industrijskih podjetij. Prav tako ni potrebno to potrdilo za prevoz iz gozda na dom ali na skladišče odkupnega podjetja oziroma zadrage.

BOLGARI SO UGRABILI NAŠEGA GRANIČARJA

V bližini Dimitrograd je bil ugrabljen jugoslovanski graničar Osman Kapič, ki je stal na straži. Patrulja je sicer slišala strele, vendar ko je prišla na stražarsko mesto, Kapiča ni bilo več. Ta primer kaže, kako daleč gre do bolgarska oblastva v sovrastvo do naše države.

JUGOSLOVANSKA VLADA PROTESTIRA PROTI UMORU STANOJA VUKOJEVIČA

Jugoslovanska vlada je izročila romunskemu telesopolništvu protestno noto zaradi zločina, ki so ga storili romunski vojniki na meji vzhodno od Novega sela, ko so ubili jugoslovanskega graničarja Stanoja Vukojeviča, ki je s skupino graničarjev grabil sivo. Ministrstvo za zunanje zadeve zahteva od romunske vlade, naj ukrene vse, da bi njeni organi prenehali z ogrožanjem miru in naj kaznuje storilce, družini ubitega graničarja pa naj izplača odškodnino.

OBTOŽENI BOGOSLOVCI V ZAGREBU OBSJENI

V Zagrebu je bila izrečena sodba proti skupini bogoslovcv in njihovim predstojnikom, ki so organizirali sovražna dejanja in širili ustaško propagando. Obsojeni so bili: Stjepan Novak na 13 let, Vladimir Šubat na

11 let, Mate Selak na 9 let, Gabrijel Sekač na 11 let, Stjepan Lentič na 8 let in Silvijski Brezovnjaki na 7 let odvzema prostosti.

TRGOVINSKA POGODBA MED JUGOSLAVIJO IN BRAZILIJO

Vladni obeh držav so izmenjali noti, v kateri so določene blagovne liste v vrednosti 8 milijonov dolarjev. Jugoslavija bo izvažala v Brazilijo cement, svinac, cink, kaustično in amoniakovo sodo, razne kemične izdelke, gotove izdelke iz strojogradnje, lan, zdravilna zelišča in drugo. Iz Brazilije pa bomo dobili bombaž, kavo, kakaovec, loj, kože in druge izdelke.

V NEKAJ BESEDAH

V železniški šoli v Kastvu pri Reki, je napravilo 61 slušatelj izpit za strojevodje. — Glavni odbor Ljudske fronte Bosne in Hercegovine, je prispeval za kulturni dom v Trstu 3 milijone dinarjev. — V Prijedorškem okraju v Bosni so volkovi v januarju napravili za dober milijon škode. — Od 9. do 14. septembra bo v Opatiji »Festival jugoslovanskih narodnih plesov in pesmi«. — V bosanskih gozdovih leži nad milijon kub. metrov posekanega lesa, ki čaka prevoza. — V Srbiji so začeli škropiti vinograde iz letal. — V Opatiji je letos bilo že nad dva tisoč tujih letoviščarjev. — Katoliški, pravoslavni in muslimanski duhovniki so se v brzojavah zahvalili maršalu Titu za Uredbo o socialnem zavarovanju duhovnikov. — V Ljubljani so odprli trgovino s polnilniškimi izdelki. — Na Hrvaškem je bilo poplavljenih 112.000 hektarjev kultiviranih površin. — Na Dolenskem se je že začela zeta ječmena. — V Titovem Učiu bodo mladinske brigade pomagale graditi veliko valjarno bakra. — Reko je prispela motorna ladja »Mathildas«, ki smo jo dobili na račun reparacij in bo nosila ime »Plavnik«.

ZARADI BELIH COPAT...

(Tragi-humoreska)

Onega dne je urednik službeno odpotoval. Pred odhodom mi je nekajkrat resno naročil:

— Glej, da ne baš ves dan sedeš križemrok. Če ne bo dopisov, skoči malo ven in napiši kaj zanimivega. Snov izberi sam. Dam ti proste roke.

— Da, da, da, — sem nekajkrat pokimal in mu stisnil roko, da si moj ljubozni šef ne bi domislil še kakšnega drugega dela, ki naj bi ga v njegovi odsotnosti opravil. Vesel, da sem se ga poceni rešil, sem z lagodnimi koraki odjadril v redakcijo. Na hitro pregledam pošto. Razen treh dopisov, nisem našel ničesar. Pograbim torej notes in svinčnik, zaprem predal in že sem bil pri vratih:

— Če me bo kdo iskal, recite, da me ni. Kam grem, še sam ne vem, recite pač, da sem šel, da sem šel..., da sem pač šel na teren.

Pri najboljši volji, da čitavec postrežem z zanimivimi reportažami, stopim na lov za dogodki. Toda živemu človeku se vse pripeti. Tokrat je tudi mene zgrabila skušnjava. Vrag vzemi tistega, ki si je izmislil trgovine z izložbami. Kaj morem zato, če je nadme prišla skušnjava v obliki trgovine s čevlji.

Ze leto dni sem v srcu gojil vročo željo, da si ob priliki kupim bele športne copate. Z nepopisno nevoščljivostjo sem jih opazoval na nogah srečnejših državljanov. S kriminalni-

stičnimi pomisleki sem hodil mimo čistila čevljev, kjer so se na soncu sušile bele copate. Trikrat sem se postavil v nepregledno vrsto pred trgovino čevljev in čakal zaman. Enkrat so jih pred nosom razprodali. Drugičkrat so imeli samo še prevelike številke, tretjič pa premajhne.

— Če boš ti kupoval čevlje, boš hodil bos. Prepusti raje nakupovanje ženskam, — mi je po tretji neuspehi akciji rekla žena. — Daj mi denarne bone, mama bo imela gotovo več sreče.

Kaj sem hotel. Očitke nesposobnosti sem mirno pogoltnil in se vdal prepričanju, da bo moja draga tašča imela več sreče. Nešteto krat sem odslej korakal mimo trgovine s čevlji, se posmehoval vrstam in brezbrizno zamahnil z roko, češ, briga me, saj tašča skrbi zame.

Zlomek naj me pocitra, če vem, kaj mi je onega dne padlo v glavo, da sem stopil v trgovino in hvrašal, če so morda bele copate na vidiku. Prodajalec me pošlje do prodajalke, ona do svoje tovarišice, ki mi je na veliko presenečenje dejala:

— Se od zadnje pošiljke imamo en par. Številka enainštirideset.

Kot da poslušam glas dobrohotne vile se mi je zdelo. Hlastnil sem:

— To je moja številka. Sem z njimi!

Poveljivo kot izgubljenec v Sahari za čisto hladno vodo, sem segel po njih. Pomerim. Kot ulite so mi bile.

— Plačate pri blagajni.

KULTURNI PREGLED „SAVINJSKEGA VESTNIKA“

Jurčičevi „Rokovnjači“ v Mestnem gledališču

Ob premieri
8. julija 1951

Ni naključje, da je o slovenski dramatik in gledališču doslej najobsežnejšo knjigo napisal Čeh dr. František Wollmann (Wollmann, Slovenske drama, Bratislava 1925). Njegov poseben berer v teh stvareh, a še ta, kolikor je imamo, se rada prezre. V letošnji celjski kroniki se je obrnil droben list, — slovenska dramatika je dobila novo ljudsko igro iz stare, s častitljivo zgodovinsko patino prekrita knjige. Fedor Gradišnik, najmarljivejši celjski gledališčevalec po osvoboditvi, se je lotil dramaturške Jurčičevih Rokovnjačev, ki so po svojem zapletu, snovi in značajih že pred desetletji zvalili Govekarja, da se je poskusil z njo. O tistih dramaturzijskih se je marsikaj že zapisalo, strokovne ocene pa niso doživele, kakor je tudi Gradišnikova še ni. Gotovo je, da taka ljudska igra po svoje rešuje gledališko vprašanje. Nekatere mu bo za visoko poslanstvo gledališča preveč preprosta, »preljudska«, vendar je potrebna za vzgojo skupne zavesti, da je gledališče nujna potreba za vse, ne samo za izbrance. Umetnik ni narodna dama in umetnost ni plesna toaleta, je rekel najmočnejši slovenski dramatik Ivan Cankar. Jezik, umetnost, lepota so splošna last naroda, njegov ponos, njegovo ime navzven, pravi Oton Zupančič. S tega stališča bi nekdo o naši ljudski igri lahko že napisal nekaj o njeni teži, pomenu in namenu.

Pričujoča dramaturgija ne prinaša ničesa bistveno novega. Tisto, kar naj bi bil »davek času«, je tako že v romanu in odveč je govoriti, da je vse skupaj iz trte zvito. Govoriti se da kvečjemu o meri, do kam je dramaturg s svojo idealizacijo Nandeta in rokovnjaške družbe šel. Z izjemo dveh, treh fraz nič predalet, gotovo pa mnogo manj, kakor je to storil libretist Dese-tega brata (gl. letošnji operni repertoar SNG). Največ sile romanu je storil s tem, da je »navadno tatinsko družbo« Mejno povezal z Nandetom, ki je v romanu sam zase kot literarna figura zvarek, kompilacija: Jurčič je oblikoval iz literature, ki obravnava razbojniško snov od viteških romanov (Cervantes, Le Sage) pa do zapoznele romantike, oblikoval pa ga je tudi po naravi, po predlogah iz resničnega rokovnjaškega sveta, ki mu je časovno bil blizu. Socialni upor, ki je v Jurčičevem Nandetu prav dobro viden, pa se v taki obliki ne opaža pri Nandetovi padajši in literarna zgodovina nam pove, da o tem ne Jurčič ne Kersnik nista hotela nič slišati. Da pa je ta upor v tej rokovnjaški prikazni v resnici živ, o tem nam govore zgodovinarji (Benkovič, Podlogar, Vrbovec), vprašanje je seveda, v kakšni obliki. Eno je gotovo, da o kaki politični veri v propad kapitalistične družbe pri teh zagrenelih vojaških beguncih, sproletariziranih kmetih itd. ne moremo govoriti. O socialno ekonomskih vzrokih množičnega razbojništva po Evropi od 14. do 19. stoletja, udeleženci tega pojava gotovo ne razmišljajo. Tudi če se obračajo k siromašnemu delu ljudstva, k bajtarjem, tega ne delajo iz revolucionarnih razlogov z namenom, da bi meščanstvu ali graščinstvu iztrgali iz rok družbeno vodstvo. Trditi, da je ta pojav zgolj psihološke narave, da ga je rodila samo pokvarjenost posameznikov, da ni utemeljen v družbenem razvoju Evrope, pa ni mogoče, ker je tu zgodovina (in to ne samo Marxov Kapital, marveč vrsta buržoaznih zgodovinarjev), poleg tega pa še vrsta slavljanih evropskih pisateljev, ki so v svojih razbojniških razlivali svoj žolč nad temnimi, zločinskih osnovami meščanske

družbe. Med njimi so tudi Schiller, Puskhin in Byron. Iz Nandeta narediti socialnega bojevnika »za boljšo bodočnost«, to res ne gre, to bi se po Cankarjevo reklo, oblikovati čas, ki ga takrat ni bilo, nekaj takega, kar smo počeli včasih, ko smo videli v vsaki grofovski žentitvi na Balkanu akcijo za jugoslovanski unitarizem. Podčrtati socialno ekonomsko vzroke rokovnjaštva, diferenciacijo slovenske vasi, ki se je je tudi ta družbena prikazen krepko opazila, to pa je prav.

Dramaturgija, ki bi bila čim bolj po izvorniku, je omejevala prizadevanje, da bi bila igra res ljudska, opremljena z rekviziti, ki vlečejo in ki so, bogme, neuničljivi elementi pravega teatra že iz antičnih časov sem. Če bi Gradišnik skrajšal nekatere skupinske prizore, skrajšal kuplete, izpuštil mlade vojake, bi seveda ostalo dovolj časa in prostora za nekatere prizore in značaje, ki sta jih Jurčič in Kersnik z ljubeznijo in z vso svojo umetniško potenco oblikovala. Tu mislim predvsem na Mozolovino, ki nam jo je dramaturgija predstavila čisto operetno. Razume se, da je kot teaterski človek mislil tudi na režijo, vendar bi odrska tehniška pravzaprav nikoli ne smela odriniti vsebine.

Kot režiser je imel dramaturg obsežno delo in obilico problemov, pri tem pa se je moral ozirati na pomanjkanje sredstev, čeprav se mora reči, da je bila predstava bogata. Pravijo, da je glavna dolžnost režiserja, da zastopa pisatelja. Režiser — dramaturg ima drugo, morda lažjo: da tolmači idejo svoje dramaturgije, da zastopa sebe. K temu pa so navadili problemi insecenacije, glasbe, kostumov in celotnega stila predstave. Gledališki kolektiv je z režiserjem na čelu v kratkem času zmozel ogromno delo. Režija je kazala smisel in čut za domačijsko igro. Premalo je bila iznajdljiva in ravnanju s prostorom. To je najtežji problem vsake režije, to se je izkazalo tudi pri tej igri. Ne vem, v koliko je bil inscenator samostojen, gotovo je, da je bil prezahteven in gre na njegov račun počasno spreminjanje prizorov. Prizorišče mora seveda biti vsebinsko utemeljeno, biti pa mora tudi smotno, primerno odru. V tem pogledu smo imeli pri nas že režije (n. pr. ravno dramaturgija), ki so zadovoljivo, to se pravi s primernim tempom, z iznajdljivo izrabo prostora rešile vprašanje, kako se široke možnosti epskega prostora zožijo na odru. Na to bi bil moral misliti ali režiser ali inscenator ali pa oboje. Ozadje Jermantovih vrat bi pri realistični sceni moralo biti bolj po naravi. Pri kostumih režiser najbrž ni imel prostih rok, vendar je zadevo rešil zadovoljivo s pomočjo že obstoječe garderobe.

Igralci niso imeli pri tej ljudski igri posebno težke naloge. V taki igri bi res lahko pokazal, da ima vsak volkal svojo dušo, bi res lahko obliko igre izpili do kraja. Sodelovala je vrsta profesionalnih in amaterskih igralcev. Glavno vlogo je imel Gombač. Dal je nekam blede reliefno podobo, saj tak tudi Nandeta je v romanu in v dramaturgiji. Romantični viharški zločinec z dvojno vlogo, po poreku parveniškii plemič, po poklicu buržu, po perspektivi za prihodnost pa gruntar s kmečko punico ob strani, po besedilu pa rokovnjač, ljubimec in socialni borec, pri vsem tem pa nobene psihološke poglobitve vsega tega — kaj naj igralec počne? Predstavlja si kaj takega zelo težko, v »reviji notranjih obrazov« česa takega in, Gombač pa je igralec, ki se ne zateka k pretvarjanju, ampak k ustvarjanju lika. Pri takem igralcu bi bilo

čudno, če bi Nandeta docela uspel. Vendar je kljub temu dal vse, kar je mogel: bil je sugestiven, malce hipnotičen poveljnik, čuteč ženin, prepričevalen maščevalec in iskren kot brat, Partnerica Vrečkova ni imela priložnosti, da razvije igralske sposobnosti, ki jih poznamo. Manjkalo ji je tudi »hišnega« ozadja, domačega okolja, melodramatične scene pa so le slabo nadomestilo za duh krajine in domačije. Edini, ki je Mozolovino zastopal, je bil hlapec France, revček na duhu, kakršne je Jurčič jemal iz svoje skicirke in kakršni so tako hvaležni, zapeljivi za gledališkega človeka, saj žanjejo uspeh, če ima igralec le malo smisla za karikaturu in burko. Smrečnik je to pokazal in nič čudno se mi ni zdelo pri tem »Teaterskem razhodu«, ko sem slišal nekoga reči: »Če bom šel še enkrat gledat, bom šel zaradi dueta Smrečnik Skof.« Kaj hočete, taki smo ljudje! Teater je umetnost, ki nam v govoru in gibanju predočuje skrivnosti človeškega življenja in igra mačke z miško je žal zelo pogosta; pa če je še tako tragična, ljudje se ji radi smejejo. Skof je Blaža Mozola zadovoljivo oblikoval. Pri Jurčiču je Blaž tip iz galerije narodopisne romantike, torej hvaležna vloga, ki daje igralcu široke možnosti, pa naj se odloči za ta ali oni koncept, glavno je le, da naloge ne jemlje preveč lahko, kajti Blaža je Jurčič risal z največjo ljubeznijo, ker je čutil, da je v teh podobah njegova moč. Skof se je trudil, da bi s svojim solidnim igralskim nastopom dostojno predstavil tega burda ljudske domisljice, duhovitosti, humorja in modrijanstva, in je uspel. Skof je nedvomno talentiran igralec in zelo uporaben. V tem pa je tudi vsa nevarnost za njegov razvoj: da ne ostane pri vrhu, pri zunanji svetlobi brez notranjega, resničnega ognja. Samo s tem lahko živi igralec za eno misel, za eno vsebino. Če tega nima, hlapčaje publiko, namesto da bi služil poklicu. Kmečko srenjo so prikazali poleg imenovanih Golob, Golobova, Uršič, Frečetova, Domjan in Božičeva. — Skupno s pevci so dali prav prijetno kmečko gostilniško sliko. Meščanski krog je bil podan medleje. To so Jurčičevi meščani: v krvi imajo praktično, varčno plebejstvo, zraven pa še apertite po graščinah in celo fevdalnih pravicah. Zastopa jih dr. Burger, ki ga je dostojanstveno igral Mirnik, sodnik Poljaki, ki ga je dal Burdyh in Štefan Poljak, ki ga je igral Grobelnik. Priznanje, občutek našega meščanskega salona na podeželju iz tega časa je res težko zadeti. V romanu za to ni posebne opore, zgodovina pa tudi ne ve mnogo o tem, saj smo v tej dobi dobili prve zastopnike pravega meščanstva, obremenjenega z vsemi atributi zamudniškega ljudstva. Isto velja za dame v tem salonu, ki sta jih oblikovali Goršičeva in Červinkova. Za njo velja še vedno Levstikova ugotovitev o Jurčičevih ženskah v njegovem prvem romanu. Červinkova je bila postavljena pred kočljivo nalogo, da nam pove predzgodbo, torej epski element, ki se na odru zelo težko obnese. Červinkova je to rešila s finim čutom za besedo in situacijo. V ta krog spadata še Vernazz, pravzaprav silhueta, ki ji je moral dati kri in dušo Furman ter komisar Mulej, ki ga je dal Zorko. Ostane še rokovnjaška graščina, ki so jo predstavljali Vrabl, Filipič, Drozg, Sedej, Kotnik, Vernik, Peer in Kozoderčeva. Iz nje sta izstopila Sedej in Drozg (kot pevca seveda prav vidno Filipič in Kozoder-

razumevali njegovo bolešt in tudi njegovo turobno pričakovanje. Teško sopiha vlak od Divače proti jugu. Eleganten lokomotor je zamenjal parni stroj — postali smo spet, kar smo bili pred Postojno — navaden hlapec. Bistvo gledajo kar nič utrujeni naši pevci skozi okna; za marsikoga je tu popolnoma nov svet, Istra, Istra! Rinemo v Istrski polotok, ta svetlejšti jezikič slovensko-hrvaške zemlje med Trstom in Reko, ki najdalje sega v naše Jadransko morje in o katerem imajo mnogi, dokler si ga od blizu ne ogledajo, popolnoma napačne predstave. Tako se čudi n. pr. ta ali oni: »Mislim sem, da bo tod sam goli, puisti, kraški kamen, vidim pa vse zeleno, kakor da je to kos Štajerske ali Dolenjske.« Vendar: tu bujna vegetacija, tam — tam pa se že začuti tudi trda, neizprosna roka Krasa, brinje, okrnjeno zelenje, kamen. Trsta ni bilo mogoče v daljavi ugotoviti, je bilo zamegleno. Tam je STO. Kakor pa se sedajje vozimo po osvobojenih jugoslovanskih tleh, tako vemo, da bomo nekoč svobodno potovali tudi po tistem koščku naše domovine, ki bo zares svobodna. Pač pa smo zagledali Koper. S tako zavestjo ter s tako vero v bodočnost zremo v meglo, za katero čutimo in slutimo naš jugoslovanski Trst.

Ob preranem grobu Štefana Šveгла

Dne 8. junija t. l. je nepričakovano preminul v najlepši moški dobi štiri-deset let, ugledni celjski prosvetni in kulturni delavec, profesor drž. učiteljskega v Celju, tov. Štefan Švegl. Imenovani je bil sin sončnih Slovenskih gor; vedrino te lepe slovenske pokrajine je tudi nosil vse svoje življenje na obrazu in v srcu. Svoje delo je posvetil vzgoji naše mladine in koderkoli je deloval, je žel ljubezen in globoko spoštovanje. Ljubili in spoštovali so ga starši, najiskrenejše pa je bil v ljubezni in spoštovanju povezan z mladino, ki jo je bogato zalagal v šoli z znanjem in ji ob vsaki priliki posvečal vse svoje sile. Pri njegovem pedagoškem delu na učiteljski v Celju se je nesebično in požrtvovalno trudil, da bi vzgojili našo doraščajočo mladino v najboljše bodoče učitelje naših otrok ter v prave, nesebične, požrtvovalne prosvetne delavce na slovenskem podeželju. Prepričani smo lahko, da je bilo njegovo delo zelo uspešno, zato je tem občutnejša vrzel, ki je nastala z njegovim odhodom.

Med težko okupacijo, ko so nacifasisti z domačimi oprodami uganjali nad našim ljudstvom svoje krvave orgije, je vojno trpljenje zavedalo tudi pokojnega tovariša Štefana. Kot človek značaja in pravi patriot se je takoj odzval klicu domovine in vstopil v partizanske vrste. Deloval je v partizanih na Kozjanskem in pozneje v Zgornji Savinjski dolini; ob vsaki situaciji se je pokazal moža na mestu. Po osvoboditvi je takoj posegel v težko vzgojiteljsko delo, ki je posebno pri nas na Štajerskem zahtevalo odločnih in požrtvovalnih ljudi, sodeloval pa je kot agilen član tudi v sindikal-

čeva, o čemer naj pa piše drugo poročilo. Sedel je s svojim Bojem z imenitno masko, igro in petjem spet pokazal, da je res dober igralec. Drozgu pa se je poznalo, da mu za tako tipično figuro, kot je Obloški Tonček, manjka igralske rutine, posebno v trenutkih brez teksta — in ta so preizkusni kamen. To velja še prav posebej za gostilniški pretep, kjer mora igralsko izpolniti krepko psihodinamično pavzo. Vendar je vlogo še zadovoljivo rešil. V njegovem kostumu je bilo nerazumljivo ogrinjalo, pa tudi maska bi bila lahko tipičnejša in nekaj starejša.

Tako se je zaključila gledališka sezona v prvem letu poklicnega gledališča v Celju. Mnogo je bilo truda, mnogo dela, priznanja in uspeha pa ne toliko, kolikor bi želel sleherni prijatelj domače Talije. Če primerjamo to delo s prejšnjim, pa moramo reči, da se je poklicno gledališče lepo uveljavilo. Iskrena želja vseh Celjanov in celjske okolice je, da gledališče napreduje v vsakem pogledu in da čimprej pride pod lastno streho.

H koncu še besedo o kritiki. Njena naloga ni, da hvali ali graja, marveč da opisuje in obravnava delo v dramatskem, dramaturškem, režiserskem in igralskem pogledu. Gotovo je, da mora kritika stanovitno opozarjati na napake, biti pa mora objektivna, kajti igralska umetnost je minljiva, v tem je njena posebnost. Življenje je žal tako, da je zelo težko dovolj pravična, pa če je še toliko dobre volje, da bi bila. Vsi, ki so po svojem gledališkem poklicu zvezani s kritiko — kritika je sestavni del vsakega gledališke delovanja — naj se tolažijo s staro resnico, da je dobrih kritikov prav tako malo kakor dobrih igralcev.

Kamor koli gre pogled, vidimo sledove pridnih, požrtvovalnih rok, ki so obdelale to zemljo. Z nami teče n. pr. zelena Buzetska dolina; do koder lahko potujejo naše oči, povsod ugotavljamo ljubezen našega človeka do te skromne zemljice; za mejami pa jo slutimo. Temu istrskemu ljudstvu je posvetil slovenski pisatelj dr. Ivan Pregelj svojo veliko epopejo »Božji mejniki«. Tu prebivajo potomci tistih naših hrabrih, borbениh prednikov, ki jih je zamikal jug in so prodirali močni in neuklonljivi k Jadranskemu morju; kot dragoceno dediščino so zapustili potomcem tisto neupogljivost, ki jih je skozi najstrašnejše dobe zgodovine ohranila zveste in neomajne svojemu narodu.

Pula je prekrasno mesto, ki se je pričelo posebno razvijati pred 100 leti; ko je postala oporišče avstrijske vojne mornarice. Pod Italijo ni prav nič napredovala; zgrajenih je bilo le malo število poslopj. Med vojno je močno trpela. Ob vходу zavezniške vojske in prihodu naše JA v Pulo je eksplodirala še bomba v Oficijskem domu, ki ga sedaj popravljajo. Posebnosti Pule so med drugim arena, arheološki muzej, beneška srednjeveška trdnjava, pristaniške naprave, arzenal, na splošno pa razsežen teritorij, ki je omogočil mestu tak razmah, da ni mesto v ničemer podobno stisnjenosti drugih istrskih ali dalmatinskih mest.

ni organizaciji ter je bil tudi prvi predsednik sindikata prosvetnih delavcev na gimnaziji v Celju. Kot izvoljeni delegat se je l. 1946 udeležil tudi I. kongresa prosvetnih delavcev v Ljubljani.

Celjski gledališki publiko je blagopokojni tov. Švegl v živem spominu kot oblikovalec mnogih karakternih vlog. Udeještvoval na gledališkem odru je posvetil marsikatero lepo uro in ustvarjal dognane, izklesane like, iz katerih je odsevala vsa njegova osebnost. Navzlic pomanjkanju časa in močni zaposlitvi v šoli se je tudi pri gledališkem udeještvovalju pokazal celega človeka; zavedal se je, kolikoga pomena je dobro gledališče za vzgojo širših ljudskih množic, zato je tudi temu smotru daroval svoje plemenite sile.

O pokojnem tov. Štefanu Šveglu lahko rečemo, da je bil velik mož — človek samopozrtvovalnja, človek dela. Njegova iskrena beseda je bila jasna, poštena, ljubil je delo, ob mladini in delu je ljubil življenje. Žal je moral omahnuti sredi poletja, na vrhuncu svojega ustvarjanja. Kdor ga je poznal, ve, koliko smo izgubili z odhodom našega dragega tovariša, sodelavca in prijatelja Štefana Šveгла.

Slava njegovemu spominu! A. P.

Koncert bivšega Akademskega pevskega zbora

Pevci Akademskega pevskega zbora obiščejo Celje, kjer prirede spominski koncert narodnih pesmi v Maroltovih priredbah. Le-te pomenjajo v stlinem oziru važno prelomnico harmonizacije narodnih napevov. V Celju so v predaprilski Jugoslaviji pevci APZ bili vselej toplo sprejeti in nikakega razloga ni, da bi svobodno Celje zaostajalo, nasprotno napolni bomo veliko dvorano, OF do zadnjega kotička. Zbor, ki ga sestavljajo bivši pevci APZ šteje nad 100 pevcov, vodi jih priznani pevovodja Rado Simoniti, ki je tudi sam izšel iz vrst Maroltovih pevcov. Marolt je zbiral pesmi šinom Slovenije, to njegovo delo se zrcali v koncertnem programu. Ne bo odveč, da naše čitatelje opozorimo, da je bil v Ljubljani za pričujoči koncert izredno živ interes, saj so poslušalci trikrat napolnili koncertno dvorano, poleg Ljubljane se je vršil koncert v Mariboru in na Koroškem, kjer je Maroltova pesem doživela triumf. V Celju bo zadnji koncert omenjenega zbora, saj se je sestal le zaradi počastitve spomina Franceta Marolta. Tehnične težave so izredne. Pevci so službeno razkropljeni po vsej Sloveniji, z obiskom bomo Celjani v zvezi z okolico izpričali, da spoštujemo kulturno prizadevanje pevcov in enkratno izredno življenjsko delo Franceta Marolta.

Če čitamo poročila o spominskih koncertih iz peres naših prvih glasbenikov, razberemo kako izredno je odjeknila njihova pesem v srcih poslušalcev, saj je odličen dogodek razgalil našo slovensko prestolnico kot svojetasno sleherni koncert APZ pod taktirko Franceta Marolta.

Spominski koncert predanih Maroltovih pevcov ni le oddolžitev vzornemu pevovodji, ne le poživitev Maroltovih priredb narodne pesmi, namen ima hkrati zbrati sredstva za skromen spomnik nepozabnemu slovenskemu muzikologu, Celjani se bomo oddolžili z lepim obiskom, nagranji bomo za skromno odškodnino vstopnic s prebogačo lepoto narodnih pesmi A. S.

S PREŠERNOVCI V PULO

Naš agilni SKUD »France Prešeren« jo po posrečenih pevskih nastopih v Celju in Šmarju pri Jelšah pohitel s svojo lepo pesmijo tudi izven Slovenije; prvo nedeljo v juniju je priredil pevski koncert v Puli. Ob tisti priliki so si vrli pevci ogledali tudi lep del novo osvobojene slovenske primorske domovine, posebno našo ponosno Istro. Na pot smo se odpravili že v soboto prejšnji dan. Pevska družina skoraj 70 pevcov pod vodstvom društvenih funkcionarjev tovarišev Jordana, Hussuja in Blagotinška ter pevovodje Jurčeta Vrežeta se je namestila v prostornem pulmanu, ki ga je večerni brzovlak potegnil proti Ljubljani. Razpeloženja so bili pevci odličnega: prijetno kramljanje, tu in tam zvoki lepe melodije, šaljivi razgovori, a — kdo bi zameril! — v tem ali drugem kotu ali na polici tudi junaško dremanje; kakor bi trenil, smo zdrknili v Ljubljano. V Ljubljani so nas pripeli na kraško garnituro in odrinili smo — žal z občutno zamudo — po polnoči proti Divači.

doviti kraški svet. Marsikdo je v mislih poletel v dobo, ko je to zemljo vladal črni fašist. Danes tod ni nikjer niti sledu o tisti zgodovinski zmoti; no, si misliš, zgodovina ima včasih svoje muke, in tako si je dovolila šalo, da so Lahi prisvojili svoji »materi domovini« ne samo naših svetih tal do Planine, temveč celo do Kolpe, z našo belo Ljubljano vred, ko so dne 3. maja 1941 z manifestom »Kralja Italije in Albanije in Cesarja Abesinije« takozvano »Ljubljansko provinco« proglasili kot neločljivi del Italije. Toda kraški narod med NOB ni poznal šale in je zadajal svojim »gospodarjem« udarce, kakršne so prejemale pravzaprav okupatorji v vsej Sloveniji in Jugoslaviji. Gospostvo Lahov je zapustilo marsikje svoje posledice: puščobo sveta, posekani gozdovi, goličave... Tod pa po svoje spet gospodarji kraška burja in opazujejo skoz okna vlaka nje sledove. Spomnimo se pesnika borov pokojnega Srečka Kosovelca, čigar 25 letnico smrti smo se spominjali letos v Prešernovem tednu. Trpka je Kosovelova pesem, občutili smo jo kot njegovo osebno bolečino in kot bolečino njegove domovine — to sivo jutro ob katerem smo se spomnili tudi njegovega kraškega sivega jutra, pa smo

Dvorana, v kateri so celjski pevci nastopili, je verjetno ena največjih dvoran v naši domovini. Pač se gradi teljem Oficijskega doma vojne mornarice v stari Avstriji, pa tudi poznejšim laškim gospodarjem Pule kot naslednikom avstrijsko-nemških zatiralcev našega naroda, ni nikoli sanjalo, da bo v tej ponosni dvorani donela slovenska pesem. Prešernovci so svojo nalogo odlično rešili in so z nastopom v Puli pred številnim občinstvom dokazali, da so sposobni reprezentirati slovensko pesem ne le samo izven Celja, temveč tudi izven slovenske domovine.

Zbor pod vodstvom požrtvovalnega pevovodje Jurčeta Vrežeta je zanosno zapel iz znanega sporeda celo vrsto pesmi, katerih izvajanju so sledili navzoči z največjim zanimanjem. Posebno pa ob koncu vžgale nekatere partizanske, tako »Bohor je vstal« in druge. Vsekakor so pevci svojo nalogo odlično rešili in jim je treba k lepemu uspehu le čestitati — seveda z željo, da bi na pevski poti čvrsto nadaljevali in še bolj napredovali.

Po koncertu so se Prešernovci nekoliko uric še zadržali v prijetni družbi z oficirji vojne mornarice v Oficijskem domu, z zgodnjim jutranjim vlakom pa so potem krenili proti domu. Medpotoma so si v ponedeljek še ogledali Postojnsko jamo in prispeli zvečer srečni in zadovoljni v Celje. A. P.

Novice iz naših okrajev

IZ CELJA

KAKO JE S PRESKRBO MLEKA?

Se pred Uredbo o ukinitvi obvezne oddaje mleka je delovni kolektiv »Mlekoprometa« razmišljal kako bi zagotovil celokupno potrošnik, predvsem otroku potrebne količine mleka. Preskrba z mlekom je bila predmet številnih ukrepov, posvetovanj in diskusij odgovornih organov oblasti, s katerimi je uprava »Mlekoprometa« najučinkoviteje sodelovala. Uprava podjetja je ukrenila vse potrebno, da ob ukinitvi obvezne oddaje mleka zagotovi na tržišču zadostne količine po cenah, ki so potrošniku dosegljive. V tem je tudi uspešna.

Omenjeno podjetje je že pred uredbo zalagalo celjski trg z znatnimi količinami mleka po ceni 20 din za liter. Te količine so se dneвно stopnjevale, tako da so z ukinitvijo obvezne oddaje bile v prodajalnah in na trgu iste količine mleka kot prej, seveda po prosto formirani ceni 20 din. Dnevno je znal odkup mleka okrog 4500 litrov. Podjetje je v glavnem obdržalo dosedanja odkupna mreža in se dogovorilo s kmetovalci za bodočo dobavo mleka po prosti ceni 17 din.

V zadnjih dnevih pa je dotok mleka na celjski trg padel. Podjetje ima dnevno na razpolago le okrog 3500 litrov mleka in mora izkupiti 1000 litrov nadomestiti z mlekom v prahu. Kje je vzrok, da ni dovolj mleka?

Poleg zbiralnice v okrajih Celje-okolica in Šoštanj ima podjetje tudi svoje zbiralnice mleka v okrajih Poljčane in sicer v predelih, ki mejijo na celjsko področje t. j. Podčetrtru, Imenu, Pristavi itd. Na tem področju se je nedavno pojavila nezdružna konkurenca okrajnega odkupnega podjetja za živilske in živalske proizvode iz Poljčan, ki ponuja kmetovalcem 20 din za liter, zbiralcem pa 1 din nadgrade od litra. Rezultat take delavnosti poljčanskega podjetja je nepotrebno in škodljivo. Vendar bi konkurenca te vrste še nekako razumeli, če bi bilo mleko namenjeno potrošniku na katerem koli drugem področju. Del okupljenega mleka namreč odkupno podjetje iz Poljčan predeluje v svojih predelovalnicah v Slovenski Bistrici in Imenu, del mleka pa ponuja »Mlekoprometu« po ceni 23 din za liter. Prav tako ponuja predelovni sir.

Po izjavi zbiralcev »Mlekoprometa« se kmetovalci branijo prodajati mleko celjskemu podjetju zato, ker je nekdo iz KLO Sodna vas izjavil, da bodo plačali več davka, če bodo prodajali mleko v Celje.

SREČA V NESREČI

V torek popoldne je na kapucinskem mostu kar mrgolelo, polno je bilo gledalcev, ki so radovedno strmeli z odprtimi ustmi v Savinjo. Kaj neki se je zgodilo? Kamion od »Žito-fonda«, naložen z opeko, ki je vozil čez kapucinski most, je zavil proti parku. Pri ovinku se je izklopil volan in kamion je strmoglavil naravnost v reko. V kamionu so bile štiri osebe, dve tovarišici, vozač in sovozač. K sreči so vsi ostali nepoškodovani, le kamion je utrpel manjše okvare.

ZAJČEK V LETNEM KINU

Zajček? Pa je le res. Ste se kdaj kot otroci igrali z zrcalom? Potem ste gotovo opazili, da zrcalo prenaša svetlobo, da celo močnejša je od naravne. Toda zakaj vam to govorimo.

Letos je letni kino zato pozneje začel delovati, ker je prvič bilo slabo vreme in drugič, ker podjetje ni imelo aparature. Aparaturo v kino Domu sta obrnjeni v dvorano in ne nazaj na vrt. Podjetje ni moglo nabaviti nove aparature, zato bi bilo potrebno obstoječe v kabini kina Dom prestaviti za letni kino. S tem bi odpadle predstave v »Domu«. Kinooperater Gračner in njegov pomočnik Korber sta iznašla možnost prenašanja slik na platno potom kristalnih ogledal. Kako sta to storila ne bomo pisali, ker ne maramo »izdati patent«, vendar lahko danes gledate film v letnem kinu, čeprav je aparatura obrnjena ravno v nasprotno smer od platna. Največja zasluga, da lahko pod milim nebom, v hladu in s cigareto v ustih gledate predstavo, je nedvomno od teh dveh možakov. Seveda so se pri tej stvari izkazali vsi uslužbenci podjetja, ki so morali namestiti klopi, posuti prostor itd. V ta namen so storili okoli 700 prostovoljnih ur.

Upravnik podjetja Godler se trudi, da bi dobil še eno aparaturo, takšna da bi v letnem kinu lahko predvajali filme brez odmorov.

PRVO PIONIRSKO LETNO GLEDALIŠČE V CELJU

Pionirski svet druge mestne četrti je storil važen korak v kulturni vzgoji naše mladine. Zelo uspešno dela v tej četrti pionirska dramska skupina, ki je nastopala na raznih prireditvah. Na pobudo sveta so na terenu te četrti zgradili pionirsko letno gledališče na vrtu otroškega vrta v Stanetovi ulici. Otvoritev je bila združena s kulturnim programom in pogostitvijo 220 otrok. Posebna zahvala za ta uspeh gre predsedniku Mestne pionirske organizacij tov. Antonu Aškercu organizaciji Zveze borcev, tovarišu Golobu Ludviku in tov. Flajsovi.

V okviru tega pionirskega sveta deluje še več sekcij, kot fiskulturna, šahovska, glasbena, sekcija za ročna dela itd. V soboto je ves odred napravil skupinski izlet v dom onemoglih v Grmovju, kjer so starškom napravili nekaj veseljih ur.

IZ OKRAJA CELJE-OKOLICA KAJ DELA STANOVANJSKA KOMISIJA V RIMSKIH TOPLICAH?

Nasproti železniške postaje v Rimskih Toplicah stoji lepa in velika stavba, v kateri ima sedež krajevni ljudski odbor. V tej stavbi se tudi nahaja restavracija »Nova pošta«, kjer se potnik, turist, bolnik ali kdor koli že, lahko okrepa v senci na dvorišču.

Tudi mene je zadnje soboto zanesla pot v Rimske Toplice. Toda ne na kopanje ali na zdravljenje. Namenil sem si ogledati uspehe in težave okrajne ekonomije, pa sem med potjo tudi pomolil nos v ne dokaj prijetno zadevo za zakupno gostilno »Nova pošta«. Zadeva pa je sledeča:

Izvršni odbor krajevnega ljudskega odbora v Rimskih Toplicah je na neki seji obravnaval pereče vprašanje: Kaj napraviti z restavracijo »Nova pošta«? Večina je bila mnenja, naj bi se dala restavracija v zakup. To pa ni bilo vseh upravniku krajevnih gospodarskih podjetij Jožetu Kajtni, ki je večini odločno nasprotoval, češ, krajevni ljudski odbor ne bo imel nobenega dobička od zakupne gostilne. Nato je stvar obtičala. Izvršni odbor se namreč ni mogel odločiti ne za eno, ne za drugo — končno pa je le dal gostilno tov. Juhartovi v zakup s pripadajočim stanovanjem. Toda, med tem se je v stanovanju vselil uslužbenec krajevnega ljudskega odbora Franc Bastič, čeprav je imel primerno stanovanje pri sestri svoje žene. Bastič je namreč član stanovanjske komisije. Nekaj ni v redu, boste pritrtili. Pa tudi ne more biti, kajti vse do danes stanovanjska komisija, katere član je tudi Bastič, še ni našla »primerne stanovanj« za Bastiča. Zakupnica Juhartova pa ima za sebe, svojo 8 letno hčerko in služkinjo sobo s dvema posteljama v hotelu »Stara Pošta«. Za to sobo pa mora KLO plačevati 120 din dnevno ali 3.700 din mesečno, kar bi lahko uporabil v druge bolj koristne namene.

Nehote se človeku zastavi vprašanje: Le kako dolgo bo krajevni ljudski odbor v Rimskih Toplicah še mirno gledal nepravilno in samovoljno ravnanje svojega uslužbenca in člana stanovanjske komisije tov. Bastiča?

ZARADI SLABEGA RAVNANJA Z OTROKOM STA BILA KAZNOVANA

Zakonca Martin in Katarina Kroat iz Lokarij pri Blagovni sta bila prijavljena, da s svojo hčerko šestletno Martino zelo surovo postopata. Nekajkrat sta jo tako pretepala, da je otrok dobil lažje telesne poškodbe. Tudi raznim zdravstvenim ukrepom ljudske oblasti ne obračata nobene pozornosti. Nista otroka hotela poslati k cepljenju, dasiravno je to z zakonom zapovedano. Verjetno sta oba zakonca pozabila, da so otroci pod posebno zaščito države.

Martin Kroat je storil še eno kaznivo dejanje. Nedavno je napadel neko sosedo, ker je sumil, da ga je baje prijavila zaradi tatvine kokoši. Pri tem se je napadenka umaknila za okno, vinjeni Kroat pa je razbil šipo in poškodoval oknice. Seveda se je pri tem porezal na roki. Svojo telesno poškodbo je v Železarni Štore, kjer je zaposlen, prijavil kot nesrečo pri vožnji v službo in neupravičeno prejemal podporo socialnega zavarovanja.

Sodišče je Martina Krobata obsodilo na mesec in 10 dni odvzema prostosti in poravnava povzročene škode, brezvestno mater Katarino Kroat pa na mesec dni odvzema prostosti.

Prav bi bilo, da se za usodo male

Martine pobriga Svet za socialno skrbstvo in otroka odvzame staršem, če sami niso sposobni pravilno vzgajati svojega otroka.

IZ ŠOŠTANJSKEGA OKRAJA V KMETIJSKI ZADRUGI VELENJE JE NAJBOLJŠI TRGOVINSKI ODSEK

Splošna kmetijska zadruga v Velenju se odlikuje z zelo razvitim trgovinskim odsekom. Pomembne uspehe ima letos z uvedbo proste trgovine. Lani so imeli 500.000 din do največ 700.000 din mesečnega prometa, v letošnjem letu pa je že v januarju imela 1.400.000 din prometa. Največji uspeh je dosegel trgovinski odsek v maju, ko je imel 2.400.000 din prometa. V trgovini so zaposleni poslovalci in še tri pomočnice, in je v maju odpadlo na enega prodajalca po 600.000 din prometa, kar je vsekakor lep uspeh. Trgovinski odsek je znižal v maju tudi stroške prometa od 3% na 1,2%.

Poslovodja zadruga Anton Žunter je začel nabavljati tudi razno poljsko orodje in druge potrebščine. Pretekli mesec je razprodal 13 plugov, 4 brane, 7 brzoparilnikov, 10 štedilnikov in še vrsto ostalega orodja. V tem mesecu je zadruga prejela vagon pohištva iz trdega lesa, katerega je v treh dneh razprodala. V kratkem bo zadruga tudi prejela 13 vagonov strešne opeke iz Vinkovcev in 1 vagon cementa. Pretekli mesec je zadruga prodala za nad en milijon din vrednosti raznega manufakturnega blaga in nogavice. Člani zadruga so zadovoljni s poslovanjem, saj je vedno na zalogi takšno tekstilno blago, ki ga oni rabijo. Primanjkuje pa podloge za obleko, za katero je v Velenju in tudi drugod veliko povpraševanje.

Največji zaslug za uspešen razvoj trgovinskega odseka ima poslovodja Žunter, ki ne čaka, kdaj mu bodo »od zgoraj« preskrbeli razno blago. Žunter je trgovsko dobro pdkovan in tudi priljubljen med kmeti. In zakaj tudi ne bi bil, če jim preskrbi najpotrebnejše za življenje in poljedelstvo.

Velenjska kmetijska zadruga pa se ne bavi samo s trgovino. Resno se že pripravila na predstoječe odkupe in je začela sklepati tudi pogodbe. Zadruga pa se ne more pohvaliti s kreditnim odsekom. Lansko leto je imela le za 74.749 din hranilnih vlog. Knjigovodstvo v zadrugi je urejeno in na tekočem.

Za dvig zadruga se zelo trudi tudi njen predsednik Jože Novinšek. Med drugim je poskrbel, da si je zadruga uredila večji vrt za zelenjavo ter je zadrugi brezplačno odstopil razne sadike, za katere je lani plačala nad 5.000 din. Bolj bo morala zadruga skrbeti, da bo razširila obrtno dejavnost.

ZADRUŽNO KMETIJSKO V ŠOŠTANJSKEM OKRAJU SE DOBRO RAZVIJA

Te dni so pričeli s košnjo v vseh kmečkih delovnih zadrugah; v Mozirju so zadrugi pokosili z motorno »osilnico« že nad 50% travnikov in že spravili seno. Žitarice so vsled močnih nalivov dežja nekoliko polegle po zemlji, nasprotno pa krompir zelo dobro uspeva in se obeta velik hektarski donos. Prav posebno uspeva dobra vrsta uvoženega krompirja iz

Holandske, ki je bil zasajen z namenom razmnoževanja semen.

Tudi na mehanizacijo KDZ niso pozabili. Za izvožen les v inozemstvo je prešla Zadruga ekonomija v Gornjem gradu motorno kosilnico, zadruga ni ekonomiji v Ljubnem in Bočni pa sta si v inozemstvu nabavili vsaka svoj traktor, in že s pridom uporabljajo stroje pri obdelavi zemlje. Za boljše delo zadrugnega sektorja gospodarstva v šoštanjem okraju bodo v Mozirju ustanovili zadrugi sklad.

IZ ŠOŠTANJSKEGA OKRAJA BO ODSLO PETNAJST MLADINCEV NA GRADNJO PROGE BANJA LUKA-DOBOJ

Iz prve zamene se je z gradilišča proge vrnila četa mladincev kot tri-

FIZKULTURA

Slovenska republiška nogometna liga KLAĐIVAR : ŽELEZNIKAR (Ljubljana) 2:0 (2:0)

V odličnem srečanju na ljubljanskih tleh je uspelo celjskemu Kladivarju odnesti iz teškega srečanja dve dragoceni točki, kateri bosta igrali v nadaljevanju prvenstva važno vlogo. Gostje, ki so nastopili v kompletni postavi, so kljub enostavnejši igri zaslužili zmago, ker so igrali taktično boljše od svojega nasprotnika.

Pobudo na terenu je prevzel Železnikar, ki se pa pred golom ni uspešno uveljavil. Čeprav je v prvih minutah ter delno v prvem polčasu obramba Kladivarja, tu gre predvsem za oba branilca, plavalca, sta vratar srednji krilec uspešno reševala svoja vrata ter preprečevala nasprotniku vsak uspeh. Božič je imel težko delo z odličnim ter nevarnim Erberjem, ki je večkrat nenadno prodrl pred vrata Kladivarja, toda priselbeni Klajnsjek je vselej nesel usnje izpred golove črte. Železnikar je posebno prikazal v prvem polčasu lepo tehnično ter kombinatno igro, medtem ko so gostje v tem pogledu zaostajali. Prvi uspeh je dosegel Coh, ko je sodnik Jenko iz Maribora prisodil zaradi prestopitve šestnajsetke po vratarju direktni strel. Dobrajc je lepo streljal pred gol in Coh se je v lepim udarcem z glavo dobro nastavljal ter se je bil 1:0 za Kladivar. Drugi zgoditek je dosegel Posinek s plasiranim strelom mimo presenečenega vratarja.

V drugem polčasu je imel več od igre Kladivar, ki pa ni znal realizirati tri odlične prilike, katere si je lepo pripravil Firm. Izredno huda vročina ter sparina je delovala na igralce tako, da so s težavo vzdržali do konca igre.

Kot je rečeno so gostje zmagali zaslužno. Kot celota je enajstotica zaigrala zelo dobro, posebno so ugajali odlični Klajnsjek v vratih, Cater, Coh in Firm. Prav tako tudi ostali niso mnogo zaostajali.

Domaćini so imeli najboljšega igralca v vratarju ter levem branilcu. B. V.

ZAKAJ KOVINARJA IZ ŠTOR NI BILO V ŠOŠTANJU?

V nedeljo 17. junija bi moral igrati Kovinar iz Štor v Šoštanju prvenstveno nogometno tekmo celjske skupine. Tekmo je Kovinar se poprej dvakrat odpovedal, prvo nedeljo so imeli delovni zakaj igralcev ne bo sploh niso navedli zakaj igralci ne bodo v Šoštanju. Poverjenstvo v Celju je naročilo Kovinarju, da mora v nedeljo 17. junija igrati v Šoštanju ter je Kovinar se v soboto telefonično javil Šoštanjčanom prihod. V nedeljo se je zbralo nekaj publike na igrišču Unjarja, čakal je sodnik, čakali so igralci Unjarja, igralcev Kovinarja pa ni bilo od nikoder. Igralci Unjarja so razburjeni, ker jih je Kovinar se tretjič potegnil za nos. Fantje pravijo, da se bodo pritožili v Ljubljano, če poverjenstvo v Celju ne bo pokrenilo potrebnih ukrepov. In šoštanjka publika? Se netekotkrat je prišla, da bi se našla lepot nogometnih iger, toda gostujoča moštva so jo pripravila do tega, da ne verjame več v prihod gostov in ostane raje doma. Zato je nujno potrebno, da celjsko poverjenstvo še enkrat napravi red v tej skupini, da nogometna društva ne bodo samovoljno izostajala. F. L.

TURNIR ZA PRVENSTVO POSAMEZNIKOV CELJSKEGA OKROŽJA

bo v dneh 30. VI. do 4. VII. v Šahovskem domu v Celju. Udeležili se ga bodo vsi prvaki društev, klubov in sekcij celjskega okrožja, razen mesta Celja, ki bodo tekmovali v posebnem turnirju. Prvak s turnirja mesta Celja bo imel direkten vstop na turnir za prvenstvo Slovenije, dočim bo okrajni prvak nastopil se v kvalifikacijskem turnirju vseh okrajev.

TURNIR IV. KATEGORNIKOV

Pred dnevi je bil zaključen turnir IV. kategornikov, ki ga je priredil Okrojni šahovski odbor Celje. Turnir se je vršil v šentpetru ob Savinji v organizaciji Šahovskega društva »Savinjčan«. Udeležilo se ga je 11 četrtokategornikov Savinjske doline. Prvo mesto je dosegel z osmimi točkami (80%) in s tem III. kategorijo Pavlak Rudi, tretjo kategorijo so dosegli še Uratnik Lado, Božič Viktor in Florjanc Rudi. Potrdili so IV. kategorijo Aubrecht Franc, Dernač Ivan in Platinic Antonio. Ostali kategorijo niso potrdili.

PRODAM nov emaljiran štedilnik (tudi za bone). Naslov v upravi.

PRODAM nov športni voziček in eno posteljo brez vložka. Naslov v upravi.

PRODAM dobro ohranjeno kredenco iz česno-novega lesa. Naslov v upravi.

PRODAM stavbno parcelo 35 arov v Vrhu pri Zalcu. Naslov v upravi.

PRODAM dva ročna vozička (platoner) de 300 kg nosilnosti in ogledalo 56x150 cm. — Mariborska cesta 18, Celje.

PRODAM globok pleten otroški voziček in plinski kuhalnik. Naslov v upravi.

DVA PATENTNA SVINCNIKA zamenjam za enotno moko. Naslov v upravi.

ZAMENJAM ali pa prodam lepo sivo mosko obleko (hlače jahalne) za živila. Naslov v upravi.

BRIVSKEGA POMOČNIKA sprejemam takoj. Riko Grobelnik, brivski salon, Celje.

MIREN in soliden državni uslužbenec išče opremljeno sobo. Ponudbe na upravo.

IZGUBILA sem dne 18. t. m. v Čretu od Rebova do Hilingerja rdečo torbico z denarico, očala in dve neparni nogavici »Neylone«. Prosim naj dajtelja, naj vrne vsaj nogavici na naslov: Cokan Berta, Celje, Kersnikova 2a

ESPERANTSKO DRUŠTVO v Celju bo imelo redni občni zbor dne 29. VI. 1951 ob 19. uri v Obrtnem domu, v Gledališki ulici. Ljubitelji esperanta vabljani!

KRPALNICA — Aškerčeva ulica 17 sprejme v krpanje vse vrste perila vsak dan od 7. do 15. ure.

Nedeljska zdravstvena dežurna služba

Dne 24. junija 1951: Tov. dr. Bitenc Maks, Cankarjeva ul. 11. Nedeljska zdravstvena dežurna služba traja od sobote popoldne do ponedeljka do 8. ure zjutraj.

KINO

KINO METROPOL

od 23. VI. do 2. VII. 1951: »Maščevanje rdeče čarovnice«, ameriški film

KINO DOM

od 22. VI. do 25. VI. 1951: »Major ja frkljas, amer. film

od 26. VI. do 28. VI. 1951: »Človek človeku«, francoski film

od 29. VI. do 30. VI. 1951: »Pestunja«, ameriški film

2121357, črne barve, z zelenimi črtami, rjavim usnjenim sedezem, torbico za orodje, neuporabnim dinamom, se dobro ohranjenim. Lastnik naj se javi z dokazilom o lastništvu na poverjenstvu za notranje zadeve, soba št. 6, Celje-mesto.

OGLASI

ZGANO APNO prvovrstne kakovosti ima stalno na zalogi »Gradbeno podjetje zadruga« sklada OLO Celje-okolica, Celje.

OBJAVE

Okrajni IO Celje-okolica je na svojem II. rednem zasedanju 22. junija 1948 pod št. 8558-1 sprejel odlok o omejitvi prostega razpolaganja z blagovnimi zalozami in inventarjem lastnikov opuštjenih zasebnih trgovskih in obrtnih obratovalec. Ker pa v današnji družbeni stvarnosti ne obstajajo več zasebne trgovske poslovalnice z inventarjem ter blagovnimi zalozami, niti ni več opuštjenih obrtnih obratovalec in je zaradi tega izgubil t odlok pomen, izdaja okrajni IO Celje-okolica na osnovi čl. 2 t. 2 zakona o delu ljudskih odborov mest, ki so izločena iz okraja in mestnih rajonov.

ODLOK

o odpravi odloka o omejitvi prostega razpolaganja z blagovnimi zalozami in inventarjem lastnikov opuštjenih zasebnih trgovskih in obrtnih obratovalec.

Čl. 1.

Odlok o omejitvi prostega razpolaganja z blagovnimi zalozami in inventarjem lastnikov opuštjenih zasebnih trgovskih in obrtnih obratovalec se odpravi.

Čl. 2.

Ta odlok stopi v veljavo takoj. Celje, dne 14. junija 1951.

Štev. 23-51

OLO Celje-okolica v Celju

Tajnik: Knez Tone Predsednik: Petelin Andrej

Metalurško industrijska šola Štore

RAZPISUJE

vpis učencev v I. letnik za šolsko leto 1951-52 iz naslednjih poklicev:

livcov, orodnih mojstrov, strojnih ključavničarjev, obratnih električarjev, kovinostrugarjev, vodovodnih instalaterjev in kovačev. Pravico vpisa imajo državljani FLRJ, ki so stari že 14 let, a ne starejši od 17 let, telesno in duševno zdravi in ki so uspešno dokončali 2. razred nižje gimnazije ali najmanj 6. razredov osnovne šole z odličnim ali s prav dobrim uspehom.

Učenci, ki se hočejo vpisati v Metalurško industrijsko šolo, morajo vložiti lastnorčno napisano prošnjo, kolkovano z 10 din, izpol-

njeno s potrebnimi podatki in ji priložiti tele dokumente:

1. rojstni list, 2. zadnje šolsko spričevalo, 3. zdravniško spričevalo. Prijave s prošnjo in navedenimi dokumenti je dostaviti osebno ali po pošti na naslov Metalurško industrijska šola Štore v dneh od 20. junija do 15. julija t. l. Kasnejše prijave se ne bodo upoštevale.

Sprejemni izpiti, ki jih morajo opraviti kandidati, bodo dne 5. in 6. septembra t. l. iz slovenske in matematike, pisмено in ustmeno v obsegu snovi sedemletke.

Učencem, ki so nastanjeni v internatu, kakor tistim, ki bodo v domači okolje, krije država stroške kolonije, hrane in obleke. Polog tega prejemajo učenci od 80 do 300 din mesečno nagrado po teoretičnem in praktičnem uspehu.

Metalurška industrijska šola Štore

RAZPIS

Podjetje za cestno vzdrževalna dela in produkcijo gramozov CEGRAD Celje razpisuje sprejem v cestarsko službo na območju okraja Celje-okolica. Trbovlje in Šoštanj.

Vsi vlagatelji prošnji morajo izpolnjevati pogoje zakona o državnih uslužbencih.

Pogoji za sprejem v cestarsko službo: Odslužbenje kadrovskega roka, najmanj popolna osnovna šola, da je prošilek sposoben za fizično delo in starost od 25 do 30 let.

Vse prošnje morajo biti pravilno opremljene in dostavljene z vsemi potrebnimi dokumenti na naslov: Podjetje CEGRAD Celje, Lava 42, do 15. julija 1951.

RAZSTAVA

risarskih izdelkov drž. učiteljskega v Celju je od 21. do vključno 25. junija t. l. v prostorih učiteljskega.

OBVESTILO

Klub za konjski šport »Savinja« v Celju ima svoj izredni občni zbor v sredo 27. t. m. ob 19. uri v vrtni sobi restavracije »Savinja«. Udeležba za članstvo je obvezna. Pripravite referate in predloge.

Tajnik: Predsednik: Fajgelj Felko

KMETIJSKE ZADRUGE IN TRGOVSKA PODJETJA POZOR!

V Mestnem magazinu v Celju lahko nabavite po izbiri volto steklo, galanterijsko blago, kratko robo, manufakture in želez-

nino za preprodajo. Cene so primerne. Pohitite z nakupom!

Mestni magazin — Celje

TOMBOLA V ŠMARTNEM OB PAKI

Krajevna zveza borcev šmartno ob Paki priredi v nedeljo 8. julija veliko tombolo. Glavnih dobitkov bo 35, med njimi pohištvo za spalnico in kuhinjo, emaljiran štedilnik, 2 kolezi, 2 otroška vozička, 8 prn bukovih drv, 10 ton premoga, 1000 komadov strešne opeke itd., in se okoli 800 manjših dobitkov. Skupna vrednost vseh dobitkov znaša okrog milijon dinarjev. Čisti dobiček je namenjen za kritje stroškov spomenika, ki ga je odkrila KZB 27. aprila t. l. padlim žrtvam fašizma druge svetovne vojne. Predprodaja tombolskih kart se vrši v vseh poslovalnicah OM in KZ.

»PUTNIK« CELJE

obvešč, da je ima na zalogi nekaj vozni redov »Ekspress«. Pohitite z nakupom.

UFUKOJENCI POZOR!

Poslovalnica DOZ-a Celje potrebuje inkasante za Celje-mesto. Interesenti naj se zgledajo v dopoldanskih urah v poslovalnici DOZ-a, Celje, Titov trg 1, OF-dom.

OBISČITE VELIKI CIRKUS »KOLOSEUM«

Predstave vsak dan od 15. junija dalje ob pol 5. in pol 9. zvečer na »Zelenem travniku«. V nedeljo